

Гумор, простір та пропаганда: образи карт в карикатурах на міжнародні відносини (XIX – початок XX ст.)

Роботу виконала: *Побідаш Алеса Юрїїна,*

Учениця 10 класу КЗ «Харківський Ліцей Мистецтв» №133 Харківської міської ради, Вихованка гуртків КЗ «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради та КЗ «Школа мистецтв Харківської міської ради»

Наукові керівники: *Єремеєв Павло Вікторович,* кандидат історичних наук, доцент кафедри історії Східної Європи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Чебослаєв Юрїї Миколайович, учитель вищої категорії КЗ «Харківський Ліцей Мистецтв» №133 Харківської міської ради

Мета

виявити специфіку картографічних образів у карикатурах на міжнародні відносини XIX – початку XX ст., визначити особливості взаємозв'язку гумору, пропаганди та уявлень про простір в аналізованих джерелах.

Завдання:

- З'ясувати, які прийоми зображення країн на картах використовували карикатуристи першої половини XIX ст.
- Розглянути, як змінювалися образи карт у карикатурах середини XIX ст.
- Визначити специфіку використання образу карт в карикатурах на міжнародні відносини межі XIX – XX ст.

Об'єктом дослідження є карикатури XIX – початку XX століття.

Предметом дослідження є образи карт на карикатурах визначеного періоду.

Хронологічні межі роботи охоплюють XIX та початок XX ст. Нижня межа визначена часом появи карикатур, важливим елементом яких були карти. Верхня межа, 1914 рік, визначена початком Першої світової війни. Адже враховуючи специфіку періоду, образи карт в карикатурах часів Першої світової війни можуть бути предметом окремого дослідження.

Методологічна основа — принцип історизму, принципи інтелектуальної історії, підходи історичної антропології, принципи візуальної історії. Також спиралися на принципи дослідження політичного гумору.

Загальнонаукові методи :

- аналізу і синтезу
- індукції та дедукції

спеціально-історичні:

- історико-генетичний
- історико-порівняльний
- історико-типологічний

Хід роботи :

- 1) Простежити еволюцію образів карт в карикатурах XIX – початку XX ст.
- 2) Проаналізувати образи карт в карикатурах в контексті «місць пам'яті» П'єра Нора.
- 3) З'ясувати вплив карикатур на формування суспільної свідомості та їхню роль у політичній пропаганді.
- 4) Виявити, яким чином карикатури використовувались для висміювання соціальних явищ та політичних подій XIX – початку XX ст

Джерела :

- 1) Карикатури, що створювалися у XIX – на початку XX століття
- 2) Документи, що відображають історію міжнародних відносин XIX – XX століття.

- 3) Ми використовували праці теоретиків геополітики другої половини XIX – початку XX ст. А. Меххена та Х. Маккіндера

Історіографія:

Аналіз політичних карикатур XIX-початку XX століття:	М. Філатова, Р. Беррон, Т. Брайярс, М. Юрчак та інші.
Історії міжнародних відносин XIX – початку XX ст.:	Н. Девіс, Г. Кіссінджер, Н. Григоров, С. Марітчак, С. Семмель та інші.
Феномен політичних карикатур та пропаганда в цілому:	Т. Кніппер, М. Шевців, К. Гончарук, М. Скуленко, О. Кузьмук, В. Любчук та інші.

Відома а...

Результати та висно...

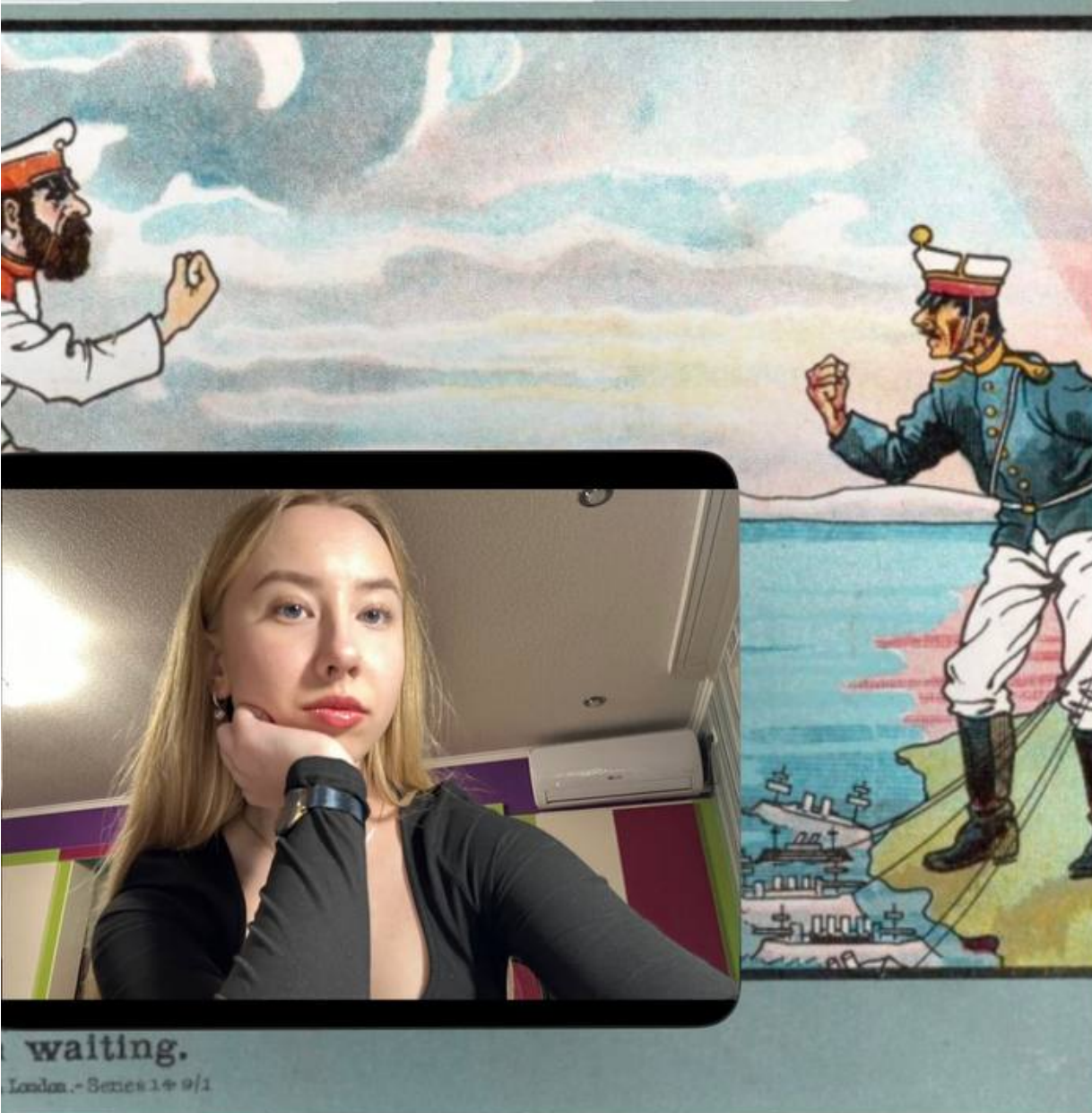
- 1) Карикатури із картографічної інформації та політичної пропаганди
- 2) Обриси території країн, зокрема Джона Булля у карикатурах, що використовувалися для суперниць.
- 3) Техніки зображення карт загальних трансформацій за...
- 4) Великий вплив на специфічні процеси націотворення, ориє...

Англійська карикатура 1805 р.

Актуальність

- наразі в історіографії активно вивчається історія уявлень та образів.
- до сих пір не здійснювалося систематичного вивчення образів карт в карикатурах на міжнародні відносини XIX – початку XX ст.
- подібне дослідження дасть змогу краще зрозуміти більш широкі проблеми, що вивчаються в рамках історичної імагології, візуальної історії та інших сучасних напрямків історичної науки

Результати дослідження

- карикатури, присвячені

XIX – XX ст. поз

зображають території

полем битви. В той ч

утвердилися ідеї

національної

державності, землі поза межами Західного

Світу продовжували сприйматися самими

європейцями як території для освоєння,

колонізації та перерозподілу.

Американська карикатура кінця XIX ст.

Підсумковий протокол

II етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України у 2023/2024 навчальному році

**Наукове відділення історії
Секція: «Всесвітня історія»**

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові учасника	Клас	Заклад освіти (район, ОТГ)	I тур Заочне оцінювання робіт (20 б.)	II тур Постеринг і захист роботи (45 б.)	III тур Наукова конференція (35 б.)	Загальна кількість балів (100 б.)	Місце
1.	Балашов Олексій Олексійович	10	Комунальний заклад «Харківський ліцей № 53 Харківської міської ради»; Комунальний заклад «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»	11	30	25	66	
2.	Баленко Глеб Олексійович	9	Комунальний заклад «Харківський ліцей № 170 Харківської міської ради» (Київський район)	17	35	26	78	III
3.	Вишнякова Анастасія Володимирівна	9	Комунальний заклад «Харківська гімназія № 130 Харківської міської ради» (Новобоварський район)	16	34	25	75	III
4.	Волошин Олексій Сергійович	11	Комунальний заклад «Харківський ліцей № 8 Харківської міської ради» (Салтівський район)	19	36	26	81	II
5.	Галак Ярослав Олександрович	10	Комунальний заклад «Харківський ліцей № 108 Харківської міської ради» (Холодногірський район)	17	40	33	90	I
6.	Калініченко Богдан Русланович	9	Комунальний заклад «Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради» (Шевченківський район)	17	33	20	70	
7.	Кислиця Микола Михайлович	11	Комунальний заклад «Харківський ліцей № 89 Харківської міської ради»; Комунальний заклад «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»	13	–	–	13	
8.	Лейба Стор Максимович	9	Комунальний заклад «Харківський ліцей № 116 Харківської міської ради»; Комунальний заклад «Харківська обласна Мала академія наук Харківської обласної ради»	16	37	30	83	II
9.	Мудра Ярослава Валеріївна	10	Комунальний заклад «Лизогубівський ліцей Безлюдівської селищної ради» (Безлюдівська ОТГ)	18	34	23	75	III
10.	Писарева Діана Олексіївна	10	Комунальний заклад «Харківський ліцей № 38 Харківської міської ради» (Немишлянський район)	18	27	23	68	
11.	Побідан Алесь Юрійович	10	Комунальний заклад «Харківський ліцей мистецтв № 133 Харківської міської ради»; Комунальний заклад «Харківська обласна станція юних туристів» Харківської обласної ради; Комунальний заклад «Школа мистецтв Харківської міської ради»	19	40	28	87	I